

Luther életének utolsó tizenöt évében, 1531 és 1546 között jegyezték fel asztalnál elmondott életszabályait, elmélkedéseit, anekdotáit a házában megforduló tanítványok és vendégek. Az így fennmaradt szövegeket először Luther halála után húsz évvel, 1566-ban gyűjtötte össze és adta ki Luther egyik tanítványa, Johann Aurifaber. A fennmaradt kéziratok kritikai kiadása 1912 és 1921 között jelent meg Weimarban, hat kötetben. Az alábbi szemelvények Ludwig Rabe kéziratából származnak, és a weimari kiadás 2. kötetében található. Az Asztali beszélgetések magyar kiadása – a weimari kiadás teljes anyagának mintegy ötödrésze – előreláthatólag év végén jelenik meg a Luther Kiadónál.

Martin Luther 11

ASZTALI BESZÉLGETÉSEK

Szemelvények

Krisztuson kívül nincs vigasz, bárhogyan korholja is a hívőket

– Krisztuson kívül senki sem vigasztalódhat, neki senki sem adhat jótanácsot vagy segítséget, de ő maga csupa vigasz és öröm, a hit által szóba foglalva.

Hogyan is dorgálhatna együgyűbben Krisztus urunk, mint úgy, hogy juhoknak nevez bennünket? Ha dorgálást kap is a juh, attól még nem ad kevesebb gyapjat vagy tejet, és béketúréssal adja oda az életét is.

A disznó is állat, de sokkal türelmetlenebb a juhoknál.

Miben áll az Istentől és az embertől eredő vigasztalás?

– Az emberi és az isteni vigasztalás két különböző dolog. Az emberi vigasztalás külsődleges, megragadható segítségben áll, mely látható, kézzelfogható és tapintható. Viszont az isteni vigasztalás csakis az igében és az ígéretekben áll, az nem látható, nem hallható és nem tapintható.

Isten gondoskodik rólunk

– Isten teremtette a verebeket, ezért az ő akarata nélkül egy veréb sem hullhat a földre. Mármost Isten az embereket nemcsak teremtette, hanem édes fiát is szenvedni hagyta értük, ezért bizonyos és nyilvánvaló, hogy rólunk sokkal inkább gondoskodik, mint a haszontalan verebekről.

Miért fenyíti Isten az embereket?

- Az istenfélő azért kapja a fenyítést, hogy el ne kárhozzék a világgal együtt; az istentelen pedig azért, hogy magába szálljon vagy még megátal-
12 kodottabb legyen. Minél igazabb hit, annál több kísértés; minél több bűn, annál több félelem.

[Ha azt tennénk...]

- Ha azt tennénk, amit kellene, és nem azt, amit akarunk, akkor meg is kapnánk, ami megillet minket. Csakhogy mi azt csináljuk, amit akarunk, nem pedig azt, amit kellene, ezért azt is el kell viselnünk, amit nem akarunk.

Ha vége az emberi segítségnek, Isten kezd segíteni azokon, akik hisznek benne

- Ha nem látunk kiutat, módot, eszközt, ötletet, mely a balszerencséből kiségitene minket, akkor eszünkhöz igazodva arra következtetünk: végünk van. Ha pedig hiszünk, akkor üdvösségünk veszi kezdetét. Mert, ahogy az orvosok mondják: ahol vége a filozófiának, ott kezdődik az orvostudomány, úgy mi is joggal mondhatjuk: ahol vége az emberi segítségnek, ott kezdődik Isten segítsége, vagyis az Isten igéjébe vetett hit.

Urunk Istenünk a keresztényekkel kiszámíthatatlan módon bánik

- Megmentésünk előtt jön a kísértés, megmentésünk után az öröm. Elnyomatni és terheltetni annyi, mint épülni és növekedni és gyarapodni.

Urunk Istenünk az ő akaratát igen tarkabarka és kacskaringós módon mutatja ki a keresztényekkel szemben, úgyhogy szinte senki sem tud alkalmazkodni hozzá. Isten országa azokban az emberekben lakik, akik meg vannak keresztelve, és szívből hisznek Krisztusban, ezt pedig bizonyítják is az életükkel. Vagyis az igaz keresztények jelentik Isten országát, nem pedig a szájaló vagy festett keresztények. És igaz ugyan, hogy itt, a földön a keresztényeket gyötrik és gyilkolják, de él az Úr a mennyben, és ezért nekik is élniük kell.

Az ördög a kedvét leli abban, ami az ő alkotása és legfőbb öröme, hogy Isten alkotását eltíporja, hogy kínozza és gyötörje azokat, akik szeretik Isten igéjét, és szilárdan ragaszkodnak hozzá; a többieket bizony békén hagyja.

Minthogy pedig a keresztények Isten országa, ezért kínzásban, gyötrelemben és eltipratásban kell, hogy részük legyen.

Egy kereszténynek cudar napokat kell megélnie és sokat kell szenvednie, míg a mi Ádámunk, azaz testünk és vérünk jó napokat szeretne, és nem akar szenvedni. Hogyan egyeztethető ez össze? Ha azt kívánjuk, hogy húsunk megváltást nyerjen a halálból és a pokolból, hogy az ördög kötelékéből kioldoztassék és megszabadíttassék, akkor Isten parancsolatához kell tartania magát, és mellé kell állnia, ez pedig nem egyéb, mint hinni Jézus Krisztusban és abban, hogy és Isten fia és a mi Megváltónk, és mi az ő szavához tartjuk magunkat. Márpedig Krisztus szava nem egyéb, mint hordani a keresztet, a keresztben lelteni szeretetet és reményt, és hinni abban, hogy Krisztus nem hagyja az embert örökre a gyötrelemben, hanem meghozza nekünk a menekvést, és áthelyez minket az itteni életből amaz örökkévaló életbe; és hogy a szeretetben türelmünk is legyen, és hogy az ember annak a társának a gyengeségét, aki vele együtt szenvedve Krisztussal tart, elnézően fogadja.

Új Forrás 2014/10 – Martin Luther: Asztali beszélgetések
Szemelvények

13

Az imádság ereje és hatékonysága

– A szívből jövő imádság és a szegény emberek jajgatása olyan sikolyként hangzanak, hogy azt a mennyben minden angyalnak meg kell hallania. Urunk Istenünknek nagy füle és éles, finom hallása kell, hogy legyen.

[Nem örülök neki...]

– Nem örülök neki, hogy háború készülődik, mert nagy csapás lesz az egyházra nézve, és az belerokkan, de a békeesség ugyanolyan cudar.

A keresztények győznek, ha szenvednek, és veszítenek, ha tusakodnak; én ettől borzadok.

A pápát és a püspököket erőszakkal akarják kipsztítani, de ebből nem lesz semmi. Amiképpen a pápa is beveri a fejét, ha ki akarja pusztítani az Evangéliumot, szintúgy a mi nemesuraink* is beverik a fejüket, ha nekimennek a pápának. Isten igéjével kell a pápát megtörni, fegyverrel az nem megy, mert ő maga az ördög. Régebben azt mondták: aki odaszúr vagy odasújt egy szellemhez, az magát szúrja vagy üti meg. Igen bölcs és igaz közmondás! Ha kardot rántunk a pápa ellen, magunkat kaszaboljuk össze.

*A mi nemesuraink: 1527 májusában V. Károly német zsoldosai feldúlták és hetekig fosztogatták Rómát, majd júniusban foglyul ejtették VII. Kelemen pápát, aki csak decemberben szabadult ki.

Miért írtak a pogányok olyan szépeket a halálról?

– Gyakran elcsodálkozom rajta – mondta Martin Luther doktor –, ugyan mi készítette a régi pogányokat, hogy olyan szépeket írjanak a halálról, hiszen az borzalmas, irtózatos és rút. De ha eszembe jut, hogy milyen a világ, akkor már csöppet sem csodálkozom rajtuk, hiszen felsőbbségük sok gaztettét kellett végignézniük, melyek fájdalmasan érintették őket, és semmi mással nem vigasztalódhattak, mint a halállal.

És ha a pogányok oly kevéssé félték a haláltól, sőt oly nagyon megbecsülték és tisztelték, akkor mi, keresztények ne tegyünk még sokkal inkább így? Hiszen azok a szegény régiek a semminél is kevesebbet tudtak az örök életről, mi pedig tudunk róla, mégis félünk és iszonyodva riadozunk, amikor valaki a halálról beszél nekünk. No persze, ott vannak a bűneink, és be kell ismernünk, hogy a pogányoknál is gazabban élünk, ezért nem érdemtelenül történik, ami történik velünk. Mert minél nagyobb a bűn, annál rettentőbb a halál. Ez meglátszik azokon az embereken, akik Isten parancsolata ellen vétkeztek, és meg kell halniuk, vagy amikor az ítéletnapról hallanak, mennyire kétségbeesnek és őrjöngenek, még ha jól vannak és egészségesek is. Ilyen mákvirágok vagyunk mi!

Isten igéjéhez kell igazítanunk minden cselekvésünket és egész életünket

– Istennek megvan a zsinórmértéke, megvannak az előírásai, úgy hívják őket, hogy Tízparancsolat, ezek beleivódtak a testünkbe és a vérünkbe. Az a summázatuk, hogy tégy a másikkal úgy, ahogyan szeretnéd, hogy mások tegyenek veled. Efölött pedig Urunk Istenünk őrködik; mert azzal a mércével, mellyel te mérsz, mérnek majd neked is. Ezzel a zsinórmértékkel és szögmérővel mérte ki Isten az egész világot. Jó azoknak, akik eszerint élnek és cselekszenek, mert Isten bőségesen jutalmazza őket már az itteni életben is, és az eféle jutalomban egy töröknek vagy pogánynak éppúgy része lehet, mint egy kereszténynek.

(Fordította: Márton László)